

ROMÁNIA ÉS AZ UTÓDÁLLAMOK
EGYETLEN MAGYARNYELVÜ KÉPES
GYERMEK LAPJA

Cimborá

Megjelenik havonta 3-szor minden hó 10, 20 és 30-án

FŐSZERKESZTŐ:
BENEDEK ELEK

TARTALOM JEGYZÉK:

- Elek nagyapó: Ne bánts a madarat.
Muzsnayné Cs. Gabi: Kincs a porban.
Bornemissza Katalin: Az ibolyához.
E—ó: A delelő.
Lőrinczy György: Furcsa vásár.
Tamás érdeklődik (a gladiátorokról).
Benedek Elek: A madarak királya.
Elek nagyapó: Hogyan fogott tolvajt a Burkus?
Mi ujság?
Z. Tábori Piroska: Békesziget. (Regény.)
Szép levél.
Elek nagyapó üzenetei.
A Cimborá ingyen könyvakciója.

1928. JUNIUS 30.

18

szám

NE BÁNTSD A MADARAT*

(Hadifogoly levele a fiához.)

Fiam, immáron három éve,
Hogy csak álmomban láttalak,
Fekete hajam hófehérre
Vénült e három év alatt.
Három év... Oh, több volt ez ennél,
Több volt nekem három ezernél,
— Fogolynak év egy pillanat —
Fiam, ne bánts a madarat!

Gyermekkorom szép idejére,
Hej, mostan mennyit gondolok!
Hogyha még egyszer visszatérne,
Másként történe sok dolog.
Kalitkát többet nem faragnék,
Dalos madárnak békét hagynék,
(Lépvesszőmre, jaj, hány ragadt!)
Fiam, ne bánts a madarat!

Van-e kalitkád? Ugy-e, nincsen?
Törd össze mindjárt, hogyha van.
Nézd, engem hogy megvert az Isten:
Senyvedek rabul, hontalan.
Sorsom az, mi a rabmadárnak,
Fiókáim epedve várnak:
És én repülnek, s nem szabad —
Fiam, ne bánts a madarat!

Ne örvendj a madár dalának,
Kalitkából mely száll feléd,
Minden szava mélységes bánat,
S panasz, amért rabbá tevék.
Ha látod őt kalitkába zárva,
Gondolj a te édes apádra,
Ki még tán soká rab marad —
Fiam, ne bánts a madarat!

* Ezt a verset még a világháború idején írtam s nemrég felolvastam a székelykereszturi és kereszturvidéki unokáknak.

Elek nagyapó.

KINCSEK A PORBAN

BESZÁMOLÓ A SZÉKELY IRÓK UDVARHELYI ESTJÉRŐL

Székelyudvarhely, 1928. jun. 7.

Mint a felajzott íjj, olyan volt a lélek ezen a napon. Feszült várakozásban, izgalomban. Éreztük, hogy a szeretet apostola jött közénk és a szeretet kívánczozott kifelé belőlünk is és felébresztette azokét, akikben csak szunnyadt ez az érzés.

Tudom, így volt. Elek nagyapó jött közénk városunkba, melyet belepett a közöny szürke pora. Por, por a lelkeken, a sziveken, a házak között... a közöny szürke pora.

Forgószelek kell ide, amely elvigye ezt a port, hogy a szemek, melyek csillogásra teremtődtek, ragyoghassanak. A szeretet tisztító forgószele, mely felkapjon minket, hogy tudjunk örülni az igaz szépeknek.

Kincs a porban! ...
Elek nagyapó és társai.

És úgy ragyogott a kincs, hogy körülötte minden ragyogni kezdett. Átbujt a réteges poron, tisztára esiholt mindent és a lelkek szabadon gyönyörködtek, beitták, beszívták a szavakat, érzéseket ...

Elek nagyapó... róla csak imádságos szavakkal szabadna írni. Új, soha nem használt, el nem koptatott szavakkal... Nézni fel reá és hallgatni áhitattal, mert elfelejtünk mindent, amikor ő beszél; elfelejtjük a külömséget ember és ember között; nincs rang, nincs kór, nincs vallás,

csak szeretet van, szépség van jelen; ez lebeg körülöttünk varázslatosan, szemről-szemre jár, összenézünk gyönyörködve és visszacsillog minden szemben az, amit Ő sugároz reánk!

Már gyermekkorunkban és ifju serdült korunkban ő tanított a szépre. Emlékeztek könyvekre, melyekért rimánkodtunk a könyvtárosnak? Benedek Elek írta, az kellett nekünk mindig. Megszépítette rideg iskolaéveinket, álmodozni tanított minket is arra, hogy a könyveket szeressük.

Elek nagyapó... róla csak imádságos szavakkal szabadna írni ...

... És az este megtelt gyönyörűségekkel. Székely balladákat hallottunk, egyszerű szövegeik a kifejezés művészetével élénk varázsolták a székely lélek sokszerűségét. A dal szállt és mi láttuk a székely asszonyt szomorúságában, elhagyottságában, vigságában. Szépek, szívbetegesek ezek a balladák és Ferenczy Zsizi élénk varázsolta a falut... Vadvirágillat volt a levegőben... falu, apró kis házakkal, szent, nagy érzésekkel.

Aztán a „mi” költőnket hallottuk. Tompa Lászlót, akire büszkék kellene legyünk. Igaza van Elek nagyapónak: „ha nem lakna itt, közöttünk, ha most véletlenül Pestről jött volna... s nem látnák napról-napra...” De vajjon akkor is

nem ugyanazok a költemények íródtak volna? Hisz mindég vidékről kerültek fel Pestre, az irodalom „Mekkájába” a nagy költők, nagy írók, nagy emberek! Mint polip sokágu karjaival szívta magához ez a nagy város a nagy tehetségeket. Nekünk örülnünk kell, hogy itt vannak; hogy a mieink; hogy nekünk szolgálnak, minket táplálnak önvérükkel, mint a pelikán kicsinyeit. Tompa László... itt van közöttünk és komor, igen súlyos szavai mögül mindég felharsog az embereket javító, szeretetre tanító vágya. Vajjon figyeltétek-e? Minden versében ostoroz is egy kicsit, hogy észre térítsen minket! Vajjon megérdemljük mi udvarhelyiek őt? És azt, hogy itt van közöttünk? . . .

Szentimrei... Amikor az estélyről haza értem és visszagondoltam Szentimreire, hirtelen ez a szó villant agyamba: Pilóta! Felkaptam a fejemet e szóra. Pilóta?! Micsoda eszme társulás! Hát, persze, hogy az, pilóta. A versei... Sohasem hallottam ilyen verseket. Magával ragadja a hallgatót, repülünk vele, víz járatlan utakon, bátran előre és föntről, legmagasabbról mindent megmutat nekünk, élénk tárja a mi világunk szépségeit és rámutat hibáinkra. Oly jó vele repülni, az ember érzi, hogy minden fölösleges sallangot fölülről ledob a semmibe és megtisztul! Pilóta, vakmerő, bátor. Hiába, nem tudok ettől a szótól s e szó varázsától szabadulni!

Mennyi mindent kaptunk ezen az estén!

És Tamási Áron, vagy ahogy „szűk családi körben” szólítják: „Áronka.” Tudom, miért talál reá jobban ez a név! Amikor oda állt az asztal elé és ismerős-bizalmasan felénk mosolygott, — mindenfelé volt egy kedves mosolya — szinte, szinte kaesintott jókedvűen bele a terembe, mely — hála a jó Istennek — zsufolt volt és viszonzta ezt a kedves „fitos” mosolyt. Becézni kell ezt a Tamásit és aki legelőször mondta neki: „Áronka”, arra is bizonyosan így mosolygott... Hanem aztán, amikor belekezdett novellája felolvasásába és zengett a szó döbbenettel, súlyosan mind jobban figyeltünk, mohón várva, hogy beszéljen még, még... nem lehet, egy pillanatra is levenni szemünket róla. Az a zamat, az a rövid, tömör mondatokban kifejezett erő, székely föld ősisége... Döbbenettel hallgattuk és igen megszerettük. Hát ez Tamási Áron? Jaj, de jó, hogy a hang így ajándékoz! Össze kellett ismerkedjünk, hogy szerethessük őket. „Bárminek a megszeretése ugyanazon dolog megismerésének gyermeke. A szeretet annál forróbb, mennél mélyebb ez a megismerés” — írja Leonardo da Vinci. Jó, hogy időnként eljönnek közénk és nekünk adják magukat.

Igy ajándékozott meg minket György Dénes versekkel, melyeket nem ismertünk, vagy ha olvastuk is őket, nem róttak betüket a lelkünk lapjára. György Dénes ajándékozott meg most ve-

lük: Bartalics, Sipos, Finta és mind, mind az erdélyi irodalom testőrei . . .

Igen köszönjük ezt az estét. Kellett ez nekünk, szomjuhoztuk, vágyódtunk reá és hogy megkaptuk, gazdagok lettünk általa.

A közöny szürke porát bzionyosan elfujta az a jótékony forgószeél, melyet most úgy hívok: hogy: megismerés és szeretet és irodalompartolás ezután talán mélységében.

Muzsnayné Cs. Gabi.

AZ IBOLYÁHOZ

Irta: Bornemisza Katalin.

Nem is tudod, kis ibolya,
Hogy szeretlek én.
Kis ibolya, sötét lila,
Erdő s kert gyepén.

Szerénységnek jelképe vagy,
Drága kis virág,
Nélküled rut volna e nagy,
Roppant nagy világ.

(Pécsújfalú.)

Gyermekeknek nyári üdülőtelep

A nagyváradai szőlőhegyen déli fekvéssel, a Körösoldal legszebb és leg-
egészségesebb helyén 4—12 éves
gyermekek részére szanatóriumi el-
látással

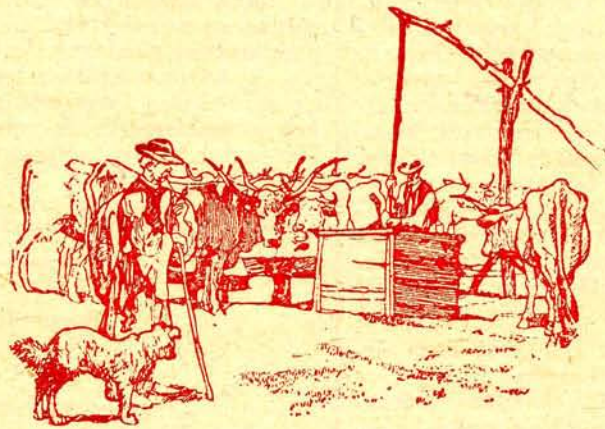
üdülőtelepet rendeztem be

Bőséges és egészséges táplálás mel-
lett gondoskodom a gyermekek testi
és szellemi fejlődését előmozdító fog-
lalkoztatásáról: játék, torna, tanu-
lás, a Körösben fürdés, str. Rend-
szeres orvosi felügyelet mellett a
gondjaimra bízott gyermekek táplá-
lása, testi és lelki higiéniája felett
személyesen örködöm.

Dr. Hollósné Breider Erzsí

Oradea, Körösoldal 273 szám. — Telefon: 425. Je-
lentkezéseket fogadok: hétköznapokon délelőtt 10
órától 12-ig és délután 4 órától 7-ig.

DELELŐ

Dél van. Óra nélkül is tudja ezt a gulyás. A Nap az ég közepén ragyog. Erről tudja a gulyás: itt a dél. Busan bognak az ökrök, a tehének. Azért bognak, mert szomjasok. Nem kell a váluhoz terelni őket. Maguktól is odamennek. Körülállják a válut. Szüresölik a jó friss vizet. Ha nines viz a váluban, megtölti a bojtár. Ott a gémes kut, van viz benne elegendő. — Merítsd a vizet, merítsd! — kiált a gulyás. A bojtár meri, meri, folyton meríti. Egyebet sem csinál. A kut gémeje folyton nyikorog. A bojtárról meg a verejték csakugy csorog. Bizony, nem könnyű az ő munkája.

Kora tavasztól késő őszig a legelőn él a gulya. Csak télben kerül fődél alá. Isten szabad ege alatt él a gulyás is. A bojtár is. Eső veri, szél fujja, forró nap izzasztja. Túrik jó szívvél,

csak a gulya gyarapodjon.

Itatás után leheverednek az állatok. Pihennek. De nem sokáig hevernek. A gulyás meg a bojtár felveri a nyugalmukból. Hajtják, terelik vissza a legelőre. Szép csendesen elébb, elébb lépegetnek az állatok. Amint lépnek, lépegetnek, folyton legelnek. A bojtár előveszi furulyáját. Szomorú nótát furulyál. A vén gulyás hallgatja. Hallgatja a kutágas is. Hallgatja a puszta is. A nap is mintha megállana s hallgatná a bojtárlegény bús nótáját.

A vén gulyás meg-megszólal: fujjad, fujjad, fiam. Hej, amikor én bojtár voltam, én is így fujtam furulyámat!

Nagyot sóhajt a vén gulyás. Azt sóhajtja, mondogatja: Hej, amikor én bojtár voltam!

E—ó,

FURCSA VÁSÁR

Irta: Lőrinczi György.

Furcsa egy ember az a Furcsa Péter, annyit mondhatok. Hogy miért furcsa? Nem azért furcsa, mert a neve szerint is furcsának hívják, hanem azért furcsa, mert olyan furcsaságokat csinál, mintha egy kicsit néha megbolondult volna. Máskülönbén Furcsa Péter naphosszat ott álldogál a városligetben, narancsot, fügét, banánt árulgat.

De Furcsa Péternek nemcsak sok narancsa, fügéje, banánja van, hanem három fia is. Az egyik fiát Jánosnak, a másikat Gábornak, a harmadikat Vincének hívják. Mind a három igen szereti a narancsot, a fügét és a banánt. Dehát mind a három ritkán jut a becses csemegéhez, mert az édes apjuk, Furcsa Péter, nem azért veszi a narancsot, a fügét és a banánt, hogy a Fur-

csa János, Gábor és Vince gyomrát megtömje, hanem azért, hogy jó nyereséggel eladja.

Azért hát Furcsa Jánosnak, Gábornak és Vincének táva maradt a szája a meglepetéstől, amikor egy szép tavaszi reggelen az édes apjuk nagy kosár narancsot osztott szét közöttük. Persze, az a narancsosztás is igen furcsa módon történt, vagyis méltóan Furcsa Péterhez.

A kosár narancsból ugyanis Furcsa János ötven darabot kapott, Furcsa Gábor harmincat és Furcsa Vince mindössze is csak tizet. Miért is, természetesen, Furcsa Gábor is zugolódott és Furcsa Vince is. Azonban Furcsa Péter föl se vette a fiuk zugolódását.

— Adjátok el a narancsokat, szólta. — Tanuljátok meg a gyümölcskereskedés mesterségét.

Még pedig úgy, hogy hasznatos legyen belőle.

A két kisebbik fiu duzzogott.

— Hogyan legyen hasznunk, holott egyikünknek többet, másikunknak kevesebbet adott apámuram.

— Már pedig én azt kívánom, hogy egymást meg ne csaljátok. Egyforma áron áruljátok a narancsot. És egyforma összeg pénzért kapjátok érte. Ne kapjon többet vagy kevesebbet egyitek se a másiknál.

A fiuk a fejüket rázták.

— Az nem lehet, édes apám! Akinek több narancsa van, az többet kap érte, ha egyforma árért adjuk. Ez természetes.

— Csak törjétek a fejeteket.

— Hiába törjük. Tíz narancsért nem kaphatunk annyit, amennyit ötven narancsért.

— Dehogy nem. Csak érteni kell hozzá. Ha egyforma áron adjátok el a narancsot és mégis egyforma összegű pénzzel számoltok be, akkor nektek adom a narancsok árát.

És azzal Furcsa Péter nem is szólt többet. Hátat fordított a fiainak.

Hát, amint látjuk, Furcsa Péter ugyancsak furcsa számtani rejtvényt adott a fiainak. Hogy ötven narancsot az egyik, harmincat a másik és tíz narancsot a harmadik, ugyanazon az áron árulva, ugyanannyi egyforma összegű pénzért adjon el. Napokig töprenkedtek, számolgattak rajta, de a furcsa rejtelmet egyik sem fejtette meg.

Végre a harmadik, negyedik nap reggelén, Furcsa Vince nagyot kiáltott.

— Megvan.

— Mi van meg?

— Még semmi sincs meg, de minden meglesz, ha rám hallgattok. A narancsok ára a mienk lesz.

— Hogyhogy?

— Ne kérdezősködjétek, hanem adjátok el a narancsaitokat. Tíz fillérért hét darabot.

Gábor a füle tövét vakargatta. Nem tetszett neki a dolog.

— Nagyon olcsó, Vince. Vesztünk rajta.

— Mit vesztenénk? Hiszen mi még csak egyetlenegy fillért sem adtunk érte.

Éz igaz is volt, mert az apjoktól kapták ingyen. Egyszóval a fiuk hamarosan eladták a narancsokat. Ki ne szeretné az olcsó narancsot?

Furcsa János a maga ötven narancsából eladott hétszer hetet, vagyis negyvenkilenc narancsot. Kapott érte hetven fillért és maradt még egy narancsa. Furcsa Gábor a maga harminc narancsából eladott négyszer hetet, azaz huszonnyolcat, kapott érte negyven fillért és maradt még két narancsa. Furcsa Vincének, amint tudjuk, csak tíz narancsa volt, amiből csak egyszer hetet, vagyis hét narancsot adhatott el tíz fillérért. De maradt még három narancsa.

János is, Gábor is, megcsóválta a fejét, de Vince annak oda se hederített. Zsebrevágta a sovány tíz fillérjét, aztán azt mondta:

— Na, ezentul harminc fillérért adunk egy narancsot.

Hát persze, a vásár most már lassabban ment, mert a drága narancs nem olyan kapós, mint az olcsó. De azért eladták a portékájukat úgy is. Furcsa János a maga egyetlen narancsáért mindössze is harminc fillérrel kapott s az előbbi vásár hetven-hetven fillérnyi eredménnyel együtt pénze éppen kerek egy pengőre szaporodott.

Gábornak még két narancsa volt: harminc fillérjével hatvan fillért kapott érte és az ő pénze is egy pengőre emelkedett.

Vincének három narancsot kellett eladnia, el is adta. Kapott érte kilencven fillért, s az előbbi tíz fillérrel az ő pénze is egy pengő lett.

Igy oldották meg, ilyen furcsa vásárral, a Furcsa Péter furcsa föladványát. Egyforma áron adták el narancsaikat s egyforma összegű pénzt kaptak érte. És Furcsa Péter ráadásul meg is dicsérte őket.

— Derék gyerekek vagytok! Megélték a jég hátán is. Tietek a három pengő. Kívánom, hogy háromszázra növekedjék.

(Budapest.)

MINDEN MAGYAR
EMBER OLVASSA
A

KELETI ÚJSÁGOT

A LEGFRISSEBB, LEGJOBAN ÉRTESÜLT
NAPILAPOT, MELY A MAGYAR ÉRDEKEK
LEGBÁTRABB SZÓSZÓLÓJA!!

Előfizetési ár
Egész év 1000
Félévre 570
Negyedév 270
Egyes szám ára 5L

A MAGYAR PÁRT HIVATALOS LAPJÁT.
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
CLUJ—KOLOZSVÁR, FŐTÉR 4. SZÁM

TAMÁS ÉRDEKLŐDIK

A GLADIÁTOROKRÓL

Tamás: Azt hittem, hogy a gladiátorokat a dicsőségvágy vonzotta a küzdőtérre. De ha a rómaiak lenézték őket, nem értem, miért kockáztatták az életüket.

Apa: Hírnévben és dicsőségben nem volt hiány. A pénzjutalom sem maradt el. Sőt a győztes palma-ágat is kaphatott. A szabad római mégis úgy nézett rájuk, mintha más világ teremtményei lettek volna. Többnyire idegenből szakadtak Itáliába. A gyarmatok ontották a rabszolgákat. Talán ez volt a kereskedelem legvirágzóbb ága. Itália földje, különösen pedig Róma városa, úgy működött, mint egy óriási mágnes. A szervezetség erejénél fogva újabb és újabb ember-tömegeket ragadott magához, de az embersokaság jó részét felemészte. Talán rossz is volt a hasonlatom. Feneketlen tenger volt ez a föld; a tartományok ezer meg ezer kis patakja csordogált beléje; az erek, patakok néha folyókká duzzadva hömpölygtek felé a világ kincseit és minden kincsnél értékesebb emberanyagot. A rabszolgákat munkára fogták; kemény, pihenést alig ismerő munkára. A serdülő ifjak egyrésze bekerült a gladiátor-iskolába. Itt aztán kiképezték őket. Pompejiben kiástak egy számukra készült kaszárnyát. 122 gladiátor lakott valaha benne. Képzelheted, hogy a császárok a maguk iskoláiban többet neveltek. Az ügyes vivő-mestereknek pompás jövedelmük volt. A kellően előkészített gladiátorokat ünnepi játékokra bérbeadták; a kiválókat, a híreseket, természetesen, méregdrágán. A játékrendezőknek volt pénzüik bőven.

Tamás: Az államnak meg kellett volna akadályozni a véres, költséges és hiábavaló küzdelmeket. Csodálom, hogy engedte elpazarolni ezt a harca kiválóan alkalmas ember-anyagot. Milyen nagyszerű hadsereg telt volna ki belőlük!

Apa: De veszedelmes hadsereg! Nem gondolsz arra, hogy a gladiátor nem gép, hanem gondolkozó ember. Ha nagy tömegbe verődik, könnyen eszébe jut, hogy igazi ellenségei nem a barbár népek között vannak, hanem Rómában. Vagy ha el is megy harcolni a barbár népek ellen, győzelem esetén megnő az önérzete: jogot formál a zsákmányhoz, esetleg a szabadsághoz, talán a szabadságát el nem ismerő Rómához is.

Az állam nem akadályozta a költséges küzdelmeket, sőt elősegítette. A tisztviselők kezébe pénzt utalt ki játékok részére. A római népet féken kellett tartani valamivel. A világ urai szórakozni akartak. Az unalom rossz tanácsadó. A látványosságért pedig hála jár. A római nép hála jövedelmező volt: magas állást, hatalmas jövedelmet biztosított annak, aki kiérdemelte. A játékrendezők nem is kimélték a pénzt. Ha az

állami adományból nem telt, hozzátektek a magukéból. Olykor kétszer-háromszor annyit elköltöttek, mint amennyit a kincstártól kaptak. Gyakran el is adósodtak. Elgondolható, mennyit szenvedhettek a tartományok, amikor ezek az eladósodott emberek később kimentek helytartóknak. A harácsolást nem a török találta ki: jól ismerték már a rómaiak is.

Amikor már minden határt felülmúlt a tékozlás, korlátokat állítottak fel. Egyik törvény kimondja, hogy a jelöltek két évvel a választás előtt nem rendezhetnek játékokat. Ugy látszik a nép emlékezőtehetségét és háliját csak két évre becsülték. Augustus császár pedig rendeletet adott ki, hogy 120 párnál több gladiátort egy játékon felléptetni nem szabad. De ezt az ijesztően nagy számot is csak rövid ideig tartották meg: a nép mindig többet és többet kívánt és sokan voltak Rómában, kik iparkodtak a nép kedvében járni. Első sorban a császárok.

Tamás: Ezek a gladiátorok nem félték a haláltól, hiszen minden küzdelem alkalmából leselkedett rájuk. Ha valaki a gladiátor-iskola növendékeit felláztatja, egyesíti és megszervezi, hadseregével Róma uralmát megbuktathatja. Nem jutott eszébe ez a gondolat soha senkinek?

Apa: Eszébe jutott Spartacusnak. Rémitő veszedelemben sodorta a római államot. Ez az ember katona volt, de hamarosan megszökött a hadseregből. Elfogták és Capuába vitték egy gladiátor-iskolába. Ugy látszik, nem érzett hajlandóságot arra, hogy Róma népét mulattassa. Talán ha a közönség soraiban ülhett volna, szívesen megnézi a véres játékot, de az arénába nem volt kedve bevonulni. Egy alkalommal Capua kaszárnyájából megszökött. Ez magában véve nem lett volna baj: a rendőrség hamarosan kézrekeríti, a kaszárnyában súlyos büntetésben részesítik és a világ megy tovább a maga útján. De Spartacus hetvened-magával szökött meg. Hetven elkescedett ember, kitűnően kiképezve már veszedelmet jelent, veszedelmet különösen akkor, ha tudja, hogy elfogatás esetén a legsúlyosabb büntetés vár mindenkire. Nem szerettem volna ebben az időben rendőrfőnök lenni.

Tamás: A rendőrfőnöknek még jó dolga volt, apám. A közrendőröknek lehetett kellemetlen, amikor a gladiátor-csapatra rábukkantak.

Apa: Igazad van, fiám. A rendőrfőnöknek bizonyára volt annyi esze, hogy személyesen nem tartóztatott le senkit. De a közrendőrök sem. Az elszabadult gladiátorok egyesültek a már régebben megszökött bujdosó társaikkal; maguk mellett vették a környék rabszolgáit és egy-kettőre olyan tekintélyes sereg gyűlt össze, hogy nem a rendőrséget, hanem két légiót kellett ellenük

küldeni. Spartacus leveri a római katonaságot. Az ingadozók, a félénkek seregestül csatlakoznak hozzá. Állítólag 70.000 emberre szaporodott a tábor. Ha ezt az elkeseredett tömeget hirtelen Róma ellen viszi, talán örökre elpusztítja a világ urát. Spartacus azonban délre vonul. Pihent. Győzelmében gyönyörködött. Még gladiátor-játékokat is rendezett seregének mulattatására. Csakhogy itt a gladiátorok seregét az elfogott rómaiak töltötték be: kényszerítették őket, hogy egymással vivjanak. A győzelem után bekövetkezett a civakodás a csapatvezérek között. Különböző tervek merültek fel. Időt engedtek a szívós római birodalomnak, hogy felkészüljön a döntő támadásra. Két erős sereg indul ellene, de Spartacus hadai ellenállnak. Spartacusnak pompás gondolata támad. Hadait el akarja vezetni Itália földjéről a messzi keletre; ott állnak Róma ellenségei, azok segítségével valamelyik római tartományban új, hatalmas birodalmat akar alapítani. Alvezérei nem akarnak vele tartani: a tá-

borban mindig nagyobb az ellentét. Még több győzelmet arat, végre Apuliában elbukik. A megvert hadsereg kétségbeesetten menekül a diadalmas római hadsereg elől és belefut a másik oldalról közeledő Pompeiusnak hadseregébe. A megtorlás irtózatos volt; nem is beszélek róla: nem szeretem a kegyetlenséget.

A világ pedig haladt tovább a maga útján. A gladiátorok iskolái ismét megteltek halálra szánt embertömegekkel. A játékok még borzalmasabbak lettek. De talán csendes esteiken, a vívásban kimerült atléták Spartacus sikereiről sutogtak. Vagy talán később a keresztre feszített Jézusról, aki megváltotta a világot és a szeretetről tanított.

Róma pedig felujongott a diadal után, nem sejtve, hogy a világbirodalom erősnek látszó intézményei omladozni készülnek: a vadság és kegyetlenség alkonya közel van, mert a szeretet istene a saját vérént ontotta az emberiség büneieért.

(Budapest.)

A MADARAK KIRÁLYA

APRÓ UNOKÁINAK MESÉLI ELEK NAGYAPÓ

Apró unokáinak meséli ELEK NAGYAPÓ

A madaraknak mindég a sas volt a királyuk. Egyszer azonban elégedetlenkedni kezdtek a királyukkal.

— Mi hasznunk van nekünk abból, csiripoltak összevissza a kisebb madarak, hogy sas a királyunk, ha nem törődik velünk! Minden rossz ember s különösképpen minden rossz gyermek ellenségünk, a fészkünket kirabolják, minket folyton üldöznek, lépre csálnak, lepuffogatnak. S vajjon a királyunk megvédelmez-e? Nem bizony! Válasszunk más királyt helyette!

Hát abban meg is egyeztek, hogy más királyt választanak, de kit? Amint ezen tanakodtak, vitatkoztak, közéjük állit a bagoly. Hej, de megtetszett nekik a bagoly tudós képe!

— Ilyen király kell nekünk! — csiripoltak a madarak lelkesen s nagy örömben még a szárnyukat is összecsatogtatták. Éljen, éljen legyen a bagoly a királyunk.

Nosza, mindjárt készülődtek a koronázásra. Leveles ágakból építettek egy nagy-nagy trónt, puha füvel, mindenféle pihével behintették, aztán kerestek valahol egy arany koronát is, csillogót-villogót. Amikor aztán minden készen volt, a bagoly nagy komolyan, méltóságosan megrebbentette a szárnyát, s ugyancsak igyekezett a trónszék felé, nehogy közben a madarak mást gondoljanak. De amikor éppen bele akart ülni a trónszékbe, jön rettentő károgással a varju s-kérdi:

— Hát ti mit csináltok?

A madarak nem válaszoltak mindjárt, hanem összegugdták a fejüket:

— Híres okos madár a varju, jó volna tanácsot kérni tőle.

Azzal odamentek a varjuhoz:

— Mi éppen királyt választunk. Ha öfelsége nem törődik velünk, megválasztjuk hát királynak a baglyot.

Elnevette magát a varju, s mondta:

— Nagy bolondot csináltok, fiaim. Ugyan, mért lenne a királyunk ez a vaksi, amikor annyi derék madár van itt: a varju, a galamb, a liba, a kácsa, páva meg a többi. Hiszen a görbe orru, kancsal szemű bagoly még akkor is utálatos, amikor jókedve van, hát még milyen lehet, ha haragszik? És azt hiszitek, a sas majú hagyja az ő királyságát? Még ha a bagoly igazán királynak való volna, akkor se tanácsolnám, hogy megválasszátok melléje. Mert jegyeztétek meg, fiaim, egy király áldás az országra, sok király átok. Mi lenne velünk, ha sok nap ragyogna az égen?

A madarak összenéztek, aztán szívvel-lélekkel csiripolték: igaz! Hát csak maradjunk a sas mellett.

(Kisbaczon.)

Galgóczi magántanfolyam

*Teljes anyagi felelősség
mellett előkészít közép-
iskolai magánvizsgákra
és érettségire.*

BUDAPEST,
VIII. Mária
Terézia-tér 3.

HOGYAN FOGOTT TOLVAJT A BURKUS?

— Öcsike levele. —

Édes nagyapóka lelkem, hallottam egy pompás kutyatörténetet, kérem, adja tovább a Cimbora-unokáknak. Ime a történet:

A kedves, jó Cili néni minden áldott reggel kiment a piacra az ő kétkerekű tolokocsijával. A kedves, jó Cili néninek ez volt a vagyona, no meg a Burkus, aki hűségesen elkísérte asszonyát a piacra.

Bezzeg, hogy tele volt a kis kocsi mindennel, ami jó, megenni való. Volt abban vaj, alma, körte, szilva, sárgarépa, petrezselyem, volt abban kopasztott liba, káca, kappan. Volt. bizony!

— Hallod-e, drága Burkuskám, — mondta egyszer a kedves, jó Cili néni a drága Burkusnak, — egy kis

dolgom akadt a boltban, te maradj itt, csücsülj le szépen a kocsi mellé, vigyázz rája.

— Vau, vau, vigyázok, — mondta Burkus s a kedves, jó Cili néni nyugodtan távozott.

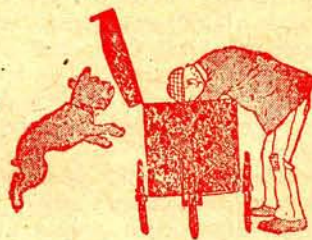
Hízen csak erre várt egy vén csirkefogó, hogy Cili néni eltűnjön a boltba.

— Ej, haj, sokadalom, itt a jó alkalom! — s ment egyenest a kocsi felé.

— Jere, csak jere, — morgott magában Burkus s meg sem moccant, hagyta, hogy a csirkefogó kinyissa a kocsi fedelét.

— Hajja, haj, mennyi vaj! — csettintett a csirkefogó. S mennyi alma, körte! S mennyi liba, mennyi káca! Hát még kappan! Csak úgy folyt a nyála a vén huncfutnak!

— Lássuk csak közelebbről, mit is emeltek el? — így a csirkefogó s behajolt a kocsiha.

Hízen csak erre várt Burkus is, uccu! egyet ugrott, kettőt szökött, puff! a láda fedelét rádöndítette a csirkefogó fejére.

— Vau, vau, ugatott büszkén Burkus, — megesip-telek, komám!

Hej, ordított, rugdalózott a csirkefogó, de ordítozhatott, rugdalózhatott, Burkus ott ült nagy büszkén, diadalmasan, nem lehetett ám „gyere ki“.

Bezzeg, hogy egy-kettőre ott termett a kedves, jó Cili néni is, de a nyomában két rendőr is. No, ne busulj, vén csirkefogó, mindjárt kikerül a fejed a kocsiból.

Ki bizony, kikerült a vén csirkefogó feje a kocsiból, a rendőrbácsik szép gyöngéden karonfoglák s úgy sé-

táltatták a dutyiba. Ment a Burkus is utánuk, elkísérte a kapuig.

— Vau, vau, szerencsés utat! — küldte utána szives üdvözlését Burkus s azzal vígan visszaszaladt a kedves jó Cili nénihez.

Hej, képzelem, jó vacsorája volt akkor este Burkusnak! Hát a csirkefogónak?

(Kisbaczon.)

A másolat hitelül:
ELEK NAGYAPÓ.

MI UJSÁG?

Furfangos halak. A halról, mivel hangot sem tud adni, sokan azt hiszik, hogy igen tudatlan, egyáltalán nem gondolkozó állat. Pedig tévednek. A halaknak sok ravasz és furfangos faja van. A cápa és a csuka például ügyes ragadozók és minden hájjal megkent vadászok. A márna, a keesege, a ponty már nem olyan okos állatok. Ezek a halak a halászok legbiztosabb zsákmányai. A potyka és a harscsa nem ragadozó halak; mégis huncutok. Ezeket nehéz elcsipni. Roppant óvatosak, körültekintők és fölöttébb bizalmatlanok. Amikor a halászok nagy vízterületet keritenek be a huzó hálóval, a potyka rögtön észreveszi a veszedelmet. Meglapul a háló óimos ina előtt. Az iszapba furódik fejével lefelé, csak a farka vége marad kívül. Azzal érzi meg, hogy a háló ina áthaladt rajta. Vigan bujlik el ócs fűgén uszik tovább. A harscsa éppen megfordítva csinálja. Az meg a farkával furódik az iszapba, egészen a fejéig. Csak a két vastag bajusza marad kívül őrizőnek. Azért ezt a két halat inkább emelő hálóval tudják elfogni, vagy olyan helyen, ahol a víz feneke kemény, vagy köves.

Gázágyu. Arnold Christensen dán mérnök olyan ágyut talált fel, mely a jövő háboruban nagy szerepet fog játszani. A feltaláló ágyuját gázágyunak nevezi. Ez az új ágyu alakjával teljesen eltér az eddigi ágyuktól s inkább egy torpedóhoz hasonlít. Christensen ágyujába egy gázkeveréket bocsát, mely onnan kikerülve, illetőleg kilövelve bizonyos légszférákba, oly erős szellet idéz elő, hogy az ágyu által keletkezett szél lehetőleg teszi a repülőgépek mozgását, sőt fákat hasogat s embereket is pusztít. Kísérleteit kis modellel hajtotta végre. Gázágyucskájával keletkezett szél 50 m. távolságban egy vasrudat tört össze. Egynéhány ilyen gázágyuval nagy városokat lehet majd megvédeni a repülőök támadásaitól.

Haláltokozó hanghullámok. Loomis Alfréd gazdag amerikai bankár, ki évek óta működvelő fizikus és gyönyörűen berendezett laboratóriummal rendelkezik, nemrégiben nagyon finom hanghullámokat fedezett fel, melyek, ha vízen vagy olajon haladnak keresztül, megölik az élő organizmusokat. Az elért eredménynek csak laboratóriumi jelentőségük van eddig, a további kísérletei arra irányulnak, hogy ezen hanghullámokat gyakorlatilag alkalmazza.

Iskola üvegéből. Berlin elővárosában, Stüglitzben most fejezték be egy olyan iskola építését, mely üvegéből van. Tudvalevő dolog, hogy a tudóvsz ellen a legjobb gyógyszer a fény és mivel a klíma nem engedi meg, hogy a gyermekek napfényben taníttassanak, szükségessé vált Berlinben egy üvegiszkola felépítése.

BÉKE-SZIGET

Írta:

Z. TÁBORI PIROSKA

— Ez a cédula Diek uramtól érkezett. Bizonyosan az ellopott modárgépen szállott el felettem. Csak azt tudnám, ki tanította meg a kezelésére. És miért akarja, hogy visszatérjek és a falut elkerüljem! De most megbocsátom neki ezt a rettenetes illatszert, mert nélküle elhitttem volna, hogy Gábor bátyám üzen!

Most még jobban sietett a falú felé. A folyó partján meghökkenve állott meg: a híd elünt! Azaz a darabjai ott lógtak a két parton de a közepét valaki vagy valami szétrombolta. Most mit csináljon? Kiabálni kezdett és a parton nemsokára meg is jelent Kara. Ijedten hadonászva mutogatott a vízre, amelyben ott heverte még a híd darabjai.

Péter nemsokáig tanakodott. Ledobta magáról a kabátját és beleugrott a vízbe. Nem vette észre, hogy Kara milyen kétségbeesetten integet, sikoltását is későn hallotta meg. De mindjárt meg is értette, mert valami éles fájdalom hasított a karjába. És mozdulni sem tudott, mintha valami tüskével kirakott gödörbe esett volna.

Ugy is volt. Az ellenség, úgy látszik, mindent megtett, hogy a telep lakóit elvágja a falutól: szeges dróttal bélelte ki a folyó medrét.

Péter nem mozdult, csak karját húzta ki óvatosan a drót közül. Csunyan össze volt karmolva, de azt mindjárt látta, hogy mélyebb sebet nem kapott. Kiáltott hát Karának, hogy hívjon segítséget, hozzanak bambuszrudakat és húzzák ki.

Nemsokára elő is jött néhány benszülött asszony, jókora bambuszrudakkal. Átnyújtották Péternek és együttes erővel valahogy kihúzták a fiút. Persze, csafatokban lógott róla a ruha és alaposan össze-vissza volt tépve a bőre is.

— Hol vannak a férfiak? Hol van apád? — kérdezte, mihelyt partra ért.

Akkor látta, hogy Karának ki van sírva a szeme, a többi asszony is igen szomorú és ijedt.

— Beszéljetek hát, mi történt?

— Lalak beteg, férfiak mind betegek! — sírtak, kiabáltak az asszonyok.

Péter letörölgette magáról a vért. Bánta

is most, hogy sajog a karja meg a lába. Látnia kellett, mi van a benszülöttekkel. Még az is megfordult a fejében, hátha a gazfickók az egész falut megmérgezték!

Az első kunyhóba berontott. Ott feküdt az öreg Vacha, ijesztően mereven és — horkolt! Olyan erősen, hogy ordításnak beillett. És ahogy Péter föléje hajolt, hogy megnézze, irtózatos pálinkaillat esapta meg az orrát.

Pálinka, itt! Ahol semmiféle szeszestalt sem ismertek soha!

Továbbment az ijedtképű asszonycsapat. És mennél több „beteget“ látott, annál jobban megnyugodott.

Nem, Hardig gyilkolni nem mert. Csak tehetetlené akarta tenni az embereket, mert ismerte a lordhoz való nagy ragaszkodásukat. Hát, valahogy rábirta őket a pálinkaivásra és valamennyit leitatta! Most alusznak, vagy holtfáradtan fekszenek és jajgatnak. De az bizonyos, hogy 48 órán belül egyik sem tud talpraállani.

A nagy veszedelem érzése a bátor ember esztét megélesíti, találékonyságát megkétszerezi. Péter is olyan világosan és gyorsan gondolkozott, mint még soha.

A falu lakosait tehetetlenné tették. Őt távol akarták tartani a falutól! Akkor hát valószínű, hogy valahol itt, a faluban, vagy annak közelében lappang az ellenség és innen akar támadni!

— A tűzisten szolgálja is beteg? — kérdezte hirtelen Karától.

— Az nem. Bent ül a szent fa törzsében és énekel, hogy a tűzisten gyógyítsa meg népet. Nem szabad háborgatni!

Péter nem igen kérdezte, mit szabad és mit nem. Megkereste a varázslót, akinek vonatott éneke messziről megmutatta, merre van a szent fa. Ez óriási, félig elkorhadt fatörzs volt, akkora üreggel, hogy benne kényelmesen elférhetett két ember is. Ott bent kuporgott a varázsló, verte a kigyóbórdobot és sírángozott. Előbb szóba sem akart állani Péterrel. De amikor az a „nagy fehérember“ nevében (így hívták a benszülöttek a lordot) szólott hozzá, meghallgatta.

Hogy mit beszéltek, senki sem hallotta. De mindketten eltűntek a varázsló kunyhójában. És negyedóra múlva a kunyhóból két benszületett jött elő. Egy öregebb, a varázsló és egy fiatal. ékesen tetovált harcós. Nyakában a sárga papagály tollát viselte, mint családi jelvényt. Homlokán a kék csillag előkelő rangot mutatott. Mélyen meghajolt — a törzs szokása szerint, — a varázsló előtt. Azután elindult le, a folyóhoz. Utközben egy nagy kutyával találkozott. Az eltűnt kigyószemű ember kutyája volt. A kutya szűkölve szaglászta körül a harcóst, azután egyszerűen nagyot ugrott, egyet vakkantott és engedelmesen követte.

Kara ijedten ugrott fel a benszületett férfi láttára. De az halkán odaszólt neki:

— Kara, én vagyok, Péter, a varázsló segített, hogy benszülettet csinálhssak magamból. Vigyázz, nagy baj van! Hozzál hamar sok kötelet, a legerősebbeket!

Kara, mint mindenik, a szabad természetben élő benszületett, megszokta, hogy semmin sem szabad esodálkozni. Megismerte Péter hangját és szemét. Beszaladt hát a házba és szuszogva cipelt ki egy csomó kötelet. Péter megvizsgálta őket, hogy elég erősek-e, azután a leghosszabbik végére jókora faágat kötve, áthajtotta a folyócska tulsó partjára. Szerencsésen meg is akadt egy fa ágában. Akkor Péter rángatni kezdte, hogy elég erős-e. Kettén is huzzák Karával, nem tudták leszakítani. Az inenső végét felkötötte egy magas ágra és azután felkapaszkodott a kötéltre. De alig indult el, keserves vonítás hangzott utána.

— Sajó, kedves kutyám, téged hogy vigelek át? — tanakodott Péter.

Karának jó ötlete támadt. Kihozott egy nagy vesszőkosarat, amelyben a törzs népe az erdei gyümölcsöket gyűjtötte, beleparancsolták a huzódózó, ijedt kutyát és Péter nagy keservesen egy másik kötéllal felkötötte a kötélhidra. Karát nem kellett félteni, az még hamarabb felkuszott, mint Péter. A fiu tolt a kutyát, maga is kapaszkodott és kifáradva, kimelegedve, de átértek a tulsó partra. A kötelet leoldották és beleengedték a vízbe, hogy az eltakarja. Sajó igen boldog volt, hogy megint szilárd talajt érezhetett a lába alatt.

De még nála is boldogabb volt Péter, aki a fák ágain majomesapatokat látott üldögelni. Elővette sipját és belefujt. A majmok széleseben kusztak, ereszkedtek le a fákról. Péter mindeniket sorratapogatta, — hiába

Egyiknél sem talált semmit, ami arra mutatott volna, hogy az apró állatok megtalálták Gábor bácsit!

Pedig mennyire hitte, mennyire bizott abban, hogy a betanitott állatkák megtalálják a mérnököt! Bizonyos, hogy az egész szigetet felkutatták érette!

A szigetet. De hátha Gábor bácsi már nincs is a szigeten? Ha eltűntették? Vagy meggyilkolták?

Péter szive úgy vert, hogy majd kiugrott. De nyugalmat erőszakolt magára. Egy pillanatra behunyt szemmel imádkozott: — Istenem! Adj erőt, segítsen meg jószágod!

Azután gondolkozni kezdett. Ha Hardig meg akarta volna gyilkolni Gábor bácsit, akkor otthon, a telepen is megtehetné volna. És abból semmi haszna sem lenne. Bizonyos, hogy azért vitte el, mert meg akar tőle tudni mindent. Akkor pedig fogva tartja valahol. Másra bizonyosan nem bizza a foglyot, maga meg nem mehet el a szigetről, tehát Gábor bácsi is itt van a szigeten. Ha pedig itt van, akkor meg is fogja találni!

Idáig jutott gondolataiban, amikor a fák közül valami cammogó alak tünt elő. Jakab volt. És a vállán egy kisebb majom ült, félkezével Jakab bundájába kapaszkodva. Péter esodálkozva nézte őket. Hiszen, Jakab nem szereti kisebb testvéreit, állandóan harcban áll velük, Péternek kell vigyázni, hogy ne bántsa őket! Most pedig olyan gyöngéden hozza, mintha a fia volna.

Eléjük szaladt és leemelte a kis állatot Jakab válláról. A kis majom meg volt sebesülve, vérzett a feje és a háta. Kezében pedig egy jókora banánt szorongatott.

— Honnan vetted, pajtás? — kérdezte Péter. — Hiszen, ez itt nem terem, a lord is messziről hozatja nekünk!

A majom feléje nyújtotta a banánt. Péter átvette. Igen puhának érezte. Addig forgatta, nyomogatta, hogy a banán héja szétvált. Belől apróra tépett vászondarabkákkal volt kibélelve. Ahogy Péter kibontotta a rongyokat, közülük nagyobb vászondarab hullott ki. A vászonra megnedvesített ceruzával irtak.

— Gábor bácsi! — suttogta Péter és izgatottságában alig látta a betüket.

„Rádiósürgönyt lórdnak. Élek. Majompósta kitünő. Tom délután 3-kor indítsa a Peknóst. Csak a Fogast nem. Ó. Ó. Ó. Ujabb póstást kérek. Gábor.“

Péter olyat rikoltott örömeiben, hogy a majmok ijedten ugrottak széjjel. Jakab bo-

zontos képét összezecskölte. A kis majmot vállára vette és Sajóval, Karával versenyt futva indult a telep felé. A majmok csapata rikoltozva követte, csak a háznál maradtak el tőle, ott lesték, mi lesz.

Péter továbbfutott. Futás közben mondta Karának :

— Maradj a majmokkal, tartsd össze őket!

Kara szótfogadott. Leült egyik nagy falá és sipolt, füttyölt a majmoknak. Pedig kis szíve úgy dobogott, mint a varázsló kigyódobja.

IX.

Tom bácsi ugyancsak meghökkent, amikor a középső gépteremből Péter hangjára felsietett és előtte egy fiatal, izmos benszülőtt állott, a futástól még mindig lihegve.

— Én vagyok, Tom bácsi, — sugta Péter, mintha még a levegő is ellenséggel volna tele. Menjünk a házba, hirt kaptam Gábor bácsitól.

Az egyetlen megmaradt madárgépet most négy ember őrizte. Tom bácsi előhozatta és pillanat alatt otthon voltak, a laboratóriumban. Ott olvasták el az üzenetet.

— Tom bácsi érti? — kérdezte Péter félve. — Mert én nem.

— Rendben van, fiam. A teknős a viziműhely védelmiberendezése. A halak az egyes szakaszokat jelentik. De miért indítsam a fogast ?

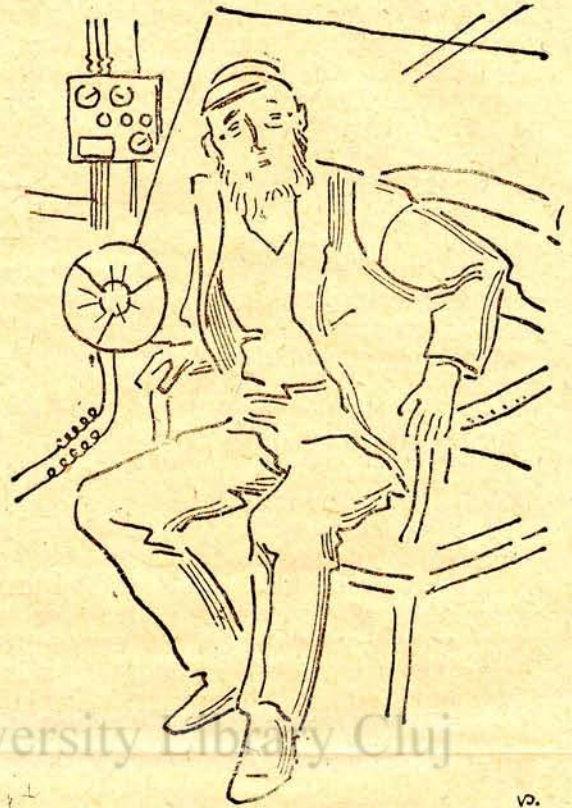
— Az hol van ?

— A vizalatti bejárást jelenti, melyen keresztül a lord a madárhajóval a nagy barlangba tévedt. Tudod, amikor Jakab mentette ki.

— Már hogyan tudnám. És ott nem szabad elzárni a bejárást? — kérdezte Péter izgatottan.

— Azt írja a mérnök ur.

— Akkor én azt hiszem, hogy ott tartják fogva! Persze, hiszen annál biztosabb börtönt nem is találhatnának számára a szigeten! Csak a víz alatt lehet megközelíteni, mert felülről most már Jakab sem mehet be, annyi törmeléket sodort le az eső. Bizonyos, hogy a kis majom ott hatolt be és azért sebesült meg! — Péter olyan gyorsan beszélt, hogy Tom bácsi alig értette. — És a vizalatti bejárást bi-

zonyosan Hardigék őrzik. De akkor miért nem szabad őket onnan eltávolítani?

— Talán nem lehetne élve. És a mérnök ur nem akarja, hogy Békeszigeten embert öljenek. Tudja, hogy akkor a lord nem érezné többé otthonának ezt a helyet.

— Igaza lehet, Tom bácsi. Tegyük hát, amit Gábor bácsi mondott. Azaz, maga tegye meg.

— Es te, fiam ?

— Nekem is van tervem, de arról most nem beszélek. Csak arra kérem, hogy ha Kara jelentkezik, azonnal hallgassa meg. Mert ha engem baj érne, őt küldöm segítségért.

Tom bácsinak már nem is volt ideje felelni, Péter elszaladt. Nemsokára ott vágatott a madárgépen, majd felemelkedett a levegőbe és szállt, repült, egyenesen a sziget északi csücskére, a nagy sziklák felé.

Pompás ízű
magas tápértékű
mindenütt kap-
ható a

STOLLWERCK TEJKARAMELLA

SZÉP LEVÉL

Kedves jó Elek nagyapó!

Még két hete sincs, hogy utra kelt egy levelem Kisbaczon felé, s máris egy másikkal kopogok be. Ejnye, ejnye, be tolakodó unoka vagyok, de én igazán nem tehetek róla, hogy olyan nagyon szeretek írni Nagyapónak. Ennek egyedül Nagyapó az oka, mert olyan szeretetteljesen válaszol mindég, hogy kedvet kapok a levélírára.

Hogy teltek az ünnepek? Nekem igen jól és rengeteget, még a szokottnál is többet gondoltam Nagyapóra. Még a tegnap akartam írni, de nem tudtam, mert a nővéremékkal voltam az Operában, azután pedig vendéget találtunk itthon. De itthon nem igen figyeltem arra, amit beszéltek, mert az én gondolataim Baczonban jártak, meg azon, hogy lehetne írni? De akármennyit is gondolkoztam, nem lehetett.

Az Operában Mascagni gyönyörű zenéjű operáját, a Paraszibecsület-et és a Coppelia c. balletet láttuk. Mind a kettő, különösen az előbbi szép volt, bár a színészek nem voltak a legjobbak, de a zenének a szépségei azért csak megmaradtak. Én oly nagyon szeretem a zenét! Amikor hallok, elfelejtek mindent, még azt is, hogy élek és csak a zenét hallom, mely az égig emeli a lelkemet. És az Isten megengedte, hogy többször legyen ilyen örömben részem, mert a múlt héten kész lett a bátyám rádiója, melyet ő maga csinált. Így aztán minden este hallgathatok zenét, még pedig igen jól, mert jó a gép.

Sokszor elgondoltam magamban, hogy mennyi mindennel is kárpótolt engem a jó Isten az egészségemért. Elég gyors felfogással, egy drága jó anyával, Nagyapóval, aki annyi sok örömet szerzett már nekem, sok szerető testvérral és sok-sok, kisebb-nagyobb örömmel. Soha nem zúgolódnék, mert ez lenne tőlem a legnagyobb hállátság. Soha nem gondolok arra, hogy miért nem tudok én is úgy szaladni mint más? Ez így volt rendelve és én már ebbe rég belenyugodtam és sohasem lehet tudni, hátha még egyszer fogok jární tudni?

Megkaptam az „Uzoni Margitot“ és már el is olvastam. Én azt leírni nem tudom, hogy milyen nagyon tetszett. Szegény Margit és Lili és az áldottlelkű csupa-szív Róza, aki elrejtette az ő bánatát, csakhogy másokat vidítson! Azt hiszem, irnom se kell, hogy egy pár könny is hullott a könyv lapjaira. Tessék megüzenni nekem: igaz, hogy ez a regény valóban megtörtént? (A regény alakjai mind élő alakok. Nagyapó.) Az Uzoni Margit-tal egyszerre meghozattam a Kis vegyész-t, ez nagyon tanulságos, a Nagyapó bizonyára hallott az Amitié-rendszeréről. Minden 50 leies vásárlás után adnak egy Amitié-bélyeget, amit be kell ragasztani a gyűjtőlapba és amikor 60 van, beadni a bizottságnál. A telt

KICSI MACKÓ. ÉDES MACKÓ!

(Aczél Sári rajza)

Kicsi mackó, édes mackó!
Igy becézi Marica.
Bizony, meg is irigyelné,
Hogyha látná, a cica.

Ó de jó, hogy cica-mica
Künn a kertben egerész,
Hála Isten, nem látja, hogy
Maricácska mást becéz.

gyűjtőlapért adnak egy kötvényt, amelyiknek száma van és amelyikkel a hónapok végén megtartandó sorsolásokban részt lehet venni. A legnagyobb nyeremény 5.000, a legkisebb 100 lei. Én is gyűjtöm a bélyeget és a legutolsó huzáson nyertem 100 leit. Ehhez a 100 leihez gyűjtök még 70-et és megveszem a Nagyapó Katalin c. könyvét. Azt hiszem, mire e levelemre válasz jön, már beteljesül ez a vágyam. Most semmit sem olvasok, de holnap vagy holnapután megkezdem Mikszáth Két koldusdiákját.

Csak most veszem észre, hogy ez már az 5-dik oldal! És mennyi mindent irtam össze-vissza! Lesz szegény Nagyapónak mit olvasnia.

Ne tessék haragudni, hogy olyan csufult irtam, de nem tudom, miért, oly fáradt a kezem. Kezeit csókolja szerető unokája:

Petrovay Gabriella,

(Kolozsvár, 1928. április.)

Elek nagyapó üzeni

TÉVEDNI EMBERI DOLOG: így szól a latin közmondás. Hyen emberi dolog förtént a 16. szám szerkesztői üzeneteiben, amelyek közt több, a 15. számban megjelent üzenet újra megjelent. Kellekmenten tévedés, mert amugy is hetek múltán kerül sor az üzenetekre, de remélhetően ez a tévedés első és utolsó volt egyben.

Miklovits Gyuszi, Józsi és Tibi. Szeretettel látlak unokáim seregében, de következő leveletekben ne feledkezzetek meg a levélírás ama fontos szabályáról, mely az üzenetek élén olvasható, hadd tudjam, hol és merre van a hazátok. Örömmel állapítom meg, hogy leveletek minden tekintetben kifogástalan. — **Lőrincz Sanyi és Laci, Nagyvárad.** Nem tudtátok megfejteni a pótlójejtvény, pedig értetek a megfejtéshez. Kissé nehéz is volt a megfejtése, de képzelem, amikor láttátok az újságban a megfejtést, csudálkoztatok, hogy nektek nem sikerült. Petőfi legszebb dala első sorának megfejtése a „Reszket a bokor” és én most ide írom e dalnak első strófáját, hátha kedvet kaptok rá és elolvassátok az egészét. Ime:

Reszket a bokor, mert
Madárka szállott rá,
Reszket a lelkem, mert
Eszembe jutottál.

B. J. (Tavaszi dalok). Mind a két vers tehetségre valló, de nem a Cimbora való. — **Juhász Etelka, Végvár.** Köszönd velem következő leveledben, melyik vármegyében van Végvár. — **Pálffy Sanyi, Belényes-Ujlak.** E pillanatban nem teljesíthetem kívánságodat. A nyár vége felé emlékeztess rá. A nővéred nem írta alá a levelet s így csak sejtem a nevét, de nem tudom bizonyosan. Nyilván a levélből felém áradó nagy szeretetében feledkezett meg erről. Igaz-e? — **Rapaport Baba, Marosillye, Hunyadm.** Bizony végig egész májusban fűtöttünk. Soha ilyen esunya májust! Írtam a kiadóba, hogy küldje meg a két könyvet, ha még nem küldte meg. — **Suba Lajosika, Diósd.** Még csak első elemista vagy s jól tudsz olvasni. Irti is jól tudsz, amint látom. Csakugy mosolyognak szép kerek betűid. — **Gyökössy Miklós és Lehelke, Bégamonostor.** Örvendek, hogy megfogadtad tanácsomat s itthon maradsz, nemkülömben annak is, hogy a nagyenyedi Bethlen kolégiumba iratkoztál be. Ez igazán „nadelü” gondolat, mondaná Ösesike. Bandi bácsinak, ha meglátogatjátok a nyáron, tolmácsold meleg üdvözetemet s egyben üzenetemet: Necsak a magyarországi gyermekeknek írjon verseket, de az erdélyieknek is. A címeiket továbbítottam a kiadóhivatalnak. Dicséret és könyv jár érte. — **Weinberger Zitta, Torda.** Képzelem, mily szorgalmasan tanulsz, mert a szép bizonyítvány jutalmául Pestre visz anyuka. Lesz majd miről beszámolj. Annak igen örvendek, hogy a Tordán tartott beszédemet nem feledted el. A Róka Piróka levélpályázat eredményét a nyár folyamán kihirdetem. A 11. számot pótolja a kiadóba. — **Szente Béla, Marosvásárhely.** Festettétek a lakást, az üzletet: emiatt nem írtál oly sokáig. Most meg képeket rajzolsz Gulyás tanár urnál a kiállításra. Elhi-

szem neked, hogy igen jó osztályfőnök ő. Ismerem jól az ő meleg szívét. A 13. számot pótolja a kiadóba. — **Tolcsvai Sárika, Bánffyhunad.** A nénéd után most a te nevedre jár a Cimbora. Mondanom se kell, hogy téged is szeretettel látlak unokáim seregében s várom további leveleidet. — **Goldzicher György, Arad.** Örvendek, hogy megkaptad a nyert könyvet. Hogy mikor jár le az előfizetésed, arról a kiadóba értesít. Annak is örvendek, hogy te is igen szépnak találod a Cimbora-t s igyekszel előfizetőt szerezni. — **Lőrincz Sándor, Nagyvárad.** A könyvet igen szeretted, de ezt nem dicsékvésből mondom, s az olvasás mellett a tanulást sem hanyagolod el. Sőt, örömmel látom, a levélírásra is jut idő. Nagyváradon nincs neked megfelelő középiskola, nem tanácsolhatok egyebet, menj Kolozsvárra. Annak, aki elemista léte-re ily talpraesett levelet tud írni, a középiskolában a helye. Rejtvényeid sikerültek. — **Lőrincz Laci, Nagyvárad.** Ha csak most ismerted meg a betűt, meg lehetsz elégedve az írásoddal. Annak igen örvendek, hogy te is azt vallod, amit nagyapó: a jó könyv igazán jó barát. Nagy öröme lehet benned is, bátyádban is a te jó szüleidnek. — **Máthé Borcsa, Abbázia.** Nem feledkezted meg rólam Abbáziában sem. Jól esik nekem ez a figyelmes-ség. Sokáig elgyönyörködtem a tengerben, amelynek partján éppen 38 esztendeje sétáltam teljes egy hónap-on át, egy hosszú betegség után. Ez volt életemnek első és utolsó nagy betegsége. — **Szabó Sándor, Bályok.** Őt városban látogattam el májusban, az mindenínen szép emléket hoztam baba, de legszebbet neked és Czókos Lászlónak köszönhetem, akik Bályokról eljöttek Szilágyosmilyóra, hogy lássátok és a bályoki iskola nevében üdvözlöljétek nagyapót. Ha te meg most is érzed a csókomat, én sem feledem el soha azt a szép, azt a meg-ható pillanatot. Önkéntelen röppent le ajkamról, amikor elbucsuztatok ti, s veletek a te jó édes anyád és tanító-néid: Nem éltem hiába! Tolmácsold az egész iskolának meleg üdvözetemet. — **Nagy Etus, Bályok.** Azt írod: a nagyapó nagy szeretetét ti is csak szeretettel viszonzátok. Viszonzhatnátok-e ennél drágább kincsessel? Az iskolát elhagyod, de a Cimbora-t ezután is olvasgatom a tanító bácsi engedelmével. Olvasd, édes lányom, olvasd. Addig leszel igazán boldog, amíg gyermeknek érzed magadat. — **Klein Évi, Szatmár.** Igen sajnálod, hogy a Nyuszi véget ért, de jónak indul — írod — a Békeszige is. Azt hiszem, épp úgy fogod sajnálni majd, hogy véget ért a Békeszige. Magam is remélem, hogy személyesen is megismerkedünk. — **Jakobovits Margit és Dezső, Homoródalmás, Udvarhelymegye.** No, lám, kisült, hogy miért nem akar Dezső levelet írni. Mert rossz az írása. Én meg azt mondom: éppen annál inkább szükséges, hogy írjon s gyakorolja magát, hisz másként hogy javul meg az írása? Örvendek, hogy a nagyobb testvéred, Giza, s a kisebb, Jenő is szereti a Cimbora-t. Ugyan, ki is nem szereti? Kérde te. Ez igazán szép kérdés volt. — **Szabó István, Bályok.** Azt írod, igazi ünnepek volt május 14-én, amikor tanító néni elmesélte a nagyapóval való találkozását. Ünnepe volt az nekem is. Csak-kai Józsefnek, akinek „A három garabonciás” című szín-játékát pünkösdkor előadtátok, a címe: Szombathely, reáliszkola. Igazán szép töletek, hogy megköszönitek

neki e pompás színjátékot. — **Weisz Kató, Szilágysomlyó** Azt írod, hogy azt az örömet, mely a somlyói unokákat érte, szóval kimondani nem lehet és nagy volt a csodálkozás, amikor az autóbusz lépcsőjén feltűnt „egy szép derék nagyapó, mert senki sem képzelte ilyen frissnek és fiatalnak.“ Nem csoda, ha frissnek láttatok engem: megfiatalított a sok-sok ezer gyermek szeretete. Ha mindenkit meghatott az iskolában tartott beszédem és minden unoka szívébe zárta minden szavamat: elértem a célokat. És úgy látszik, megérdemeltem a tenger virágot, amit hazaküldtem nagyanyónak. — **Nagy Áron, Nagyenyed.** Nevednapjára három könyvvel és sok nyálkával lepett meg anyukád, s nagy örömben egyszerre végeztél a könyvekkel is, a nyálkásokkal is. Ezt a „műveletet“ szerettem volna látni titokban. Ha bármelyik leveledre választ nem kaptal, ez azt jelenti hogy a leveled elveszett. A kiadó bácsi pótolja a 9. számot. — **Takács Zoltán, Nagyvárad.** A keresztjérvény sorra kerül. — **Daniels Felicitás, Nagyvárad.** Oly széles körű a te elfoglaltságod, hogy igazán csodálkozom, ha levélírára is juttatsz időt. Örömmel látom, hogy szép könyvtárad van, s éppenséggel nem itéllek el, mert Verne könyveit is olvasod. Éppen a te korodban (a 14 év körül) valósággal falják a Verne-regényeket. Szóval — mindennek megvan az ideje, még a szalmakalapnak is. — **Neumann Magda, Mikló-Lázut.** Irtam a kiadó bácsinak, hogy küldje meg az előfizetésért járó két könyvet, s remélem, eddig meg is kaptad. — **Szabó Károly, Koronka.** Mit gondolsz, hol, merre kóborolhatott a te március 21-én kelt leveled, mely május közepén érkezett Kisbaczonba? Egyszer majd elmegyek Koronkára is, de remélem, nem kell olyan sokáig utaznom, mint a te levelednek. — **Farkas Ilonka, Bánffyhyrad.** Nem haragszom, hogy oly sokáig nem irtál, de ha levelet vársz tőlem, azt szorgalmas levélírással kell kiérdemelned. Most aztán elválik, csakugyan óhajtod-e látni a kezem írását. — **Székely Agnes, Arad.** Örvendek, hogy jóévtággal fogyasztottad el a cukrot. Remélem, egészségedre vált. Az írásodért díszretet érdemelsz. — **Nagy Lacika, Nagyvárad.** Amint láthattad, nem késtel le. — **Moldvay Mária, Aranyosgyéres.** Igen ügyesen irtad le a kirándulásodat, már ezért is megérdemelned, hogy a szerencse rád mosolyogjon. — **Kain Irén, Brassó.** Otthon elég csokoládét eszel, de jobban esnék a nyert csokoládé. Lám, lám, ilyen az emberi természet. Eszerint a nyert könyv is jobban tetszett, ugy-e? Remélem, már megkaptad és valóban tetszett. — **Salamon Zoltán, Aranyosgyéres.** Bizony, levél nélkül nincs üzenet. De hát te gondoskodik arról, hogy üzenetet kapjál, mert legszorgalmasabb levélíró unokáim közé tartozol. — **Simon Erzsébet és Ilonka, Vulkán.** Édes apátok nagy örömetekre meglepett a Cimborával. Sok mesés könyvet olvastatok meg a Cimborát s így gyakoroljátok magatokat a magyar nyelvben, minthogy az iskolában mindent románul tanultok. Szeretettel látlak unokáim seregében s tanácsolom, hogy szorgalmasan írjatok levelet. Majd meglátjátok, mint megjavul és szépül az írásotok. A rejtvény sorra kerül. — **Fodor Gábor, Arad.** Te olyan szorgalmas levélíró vagy, hogy megelőztem időnként a levelezőlappal is, sőt abban is megnyugodtam, hogy az évvégi vizsgák előtt egy hónapig nem írsz, illetőleg nem irtál. Azt írod, az évvégi vizsgák oly

szigorúak, hogy „csak teljes nyugalommal, felkészültséggel és fegyelmezettséggel lehet annak nehézségeit legyőzni“. Bizonyos vagyok abban, hogy megvan benned mind a kellék s mint eddig, most is kitűnően állod meg a helyedet. A keresztjérvény jó. — **Leichner Erzsébet, Nagyvárad.** Most találkozom először a neveddel, s mert szeretek közelebről megismerkedni minden unokával, levelet is várok, nemcsak megfejtést. — **Kondáts Tibor, Nagyvárad.** Ugyanezt üzenem neked is. — **Zala Lenczy, Temesvár.** Ha anyira szereted az üzeneteket, ebben az örömben gyakran lehet részed, ha gyakran írsz nagyapónak. Két órai gyakorlás a zongorán! S a sok lecke! Igazán csodálom, hogy jutott idő nemcsak a levélírára, de arra is, hogy ismerőseid címét összeírd. A könyvet eddig bizonyosan megkaptad.

C I M B O R A

K É P E S G Y E R M E K L A P

Szerkesztősége: Batani Mici (Kisbaczon) u. p. Batani-Mari (Nagybaczon) jud. Treiscaune (Háromszék megye). E címre küldendők a Cimhora részére szánt kéziratok, az Elek nagyapóhoz írott levelek és rejtvény-megfejtések.

Kiadóhivatala: Stumare (Szatmár) Str. Petru Rares (Petőfi-utca) 43. A kiadóhivatalhoz küldendők a Cimhora előfizetési bejelentései, díjai, könyvrendelések és mindennemű a lap küldését, megszüntetését célzó közlemény.

Előfizetési ára félévenként:

Romániában: 200 lej.

Csehszlovákiában: 40 korona.

Magyarországon: 6 pengő.

Jugoszláviában: 100 dinár.

Magyar Nép

Románia
legelterjedtebb képes
lapja,

amely 20 ezer példányban jelenik meg. Az ország és világ eseményeiről, a tudomány és gazdálkodás haladásáról hetenként kimerítően tájékoztatja olvasóit. Előfizetési ára egy évre 170 L., félévre 95 L. Megrendelhető a „Magyar Nép“ kiadóhivatalától, Cluj-Kolozsvár, Str. Baron L. Pop (volt Brassai) 5. a Cimhora kiadóhivatala útján is

A CIMBORA INGYEN KÖNYVAKCIÓJA

MEGISMÉTEJLÜK AZ ÉV ELEJÉN OLY NAGY SIKERT ARATOTT INGYEN KÖNYVOSZTÁST

Az 1928. esztendő első hónapjában lefolytatott ingyen könyvakciónk, amikor is minden előfizetőknek, aki egész, háromnegyed vagy félelvi előfizetési díjat előre beküldötte, az általatok annyira szeretett Cimborán felül négy, három, illetve két darab pompás kiállítás, értékes ifjusági könyvet adtunk teljesen ingyen, olyan nagy sikert aratott, amelyre nagy várakozásunk ellenére sem számítottunk. Előfizetőink tömegesen siettek a kitűzött határidőre az előfizetési díjat beküldeni, hogy el ne mulasszák ezt a kedvező alkalmat és részesülhessenek a rendkívüli kedvezményben. Háromezeren felüli Cimbora-előfizető kapott ez év elején az ingyen könyvekből és ennek során annyi tanujelét vettük kis olvasóink hátlájának, szeretetének, hogy viszonzásul ismét elhatároztuk, hogy mindazok számára, akik egy előre meghatározott időpontig a Cimbora 1928. második félelvi díját beküldik, most újra ingyen könyveket osztunk szét. Az alábbiakban közöljük a feltételeket, amelyeknek betartása mellett részesülhetnek ingyen könyvakciónkban:

Ki részesülhet a könyvedvezményben?

A két pompás kiállítású, értékes ifjusági könyvet **teljesen díjtalanul** adjuk minden előfizetőknek, aki a Cimbora 1928. évi július 1-től december 31-ig terjedő félelvi előfizetési díját, 200 leit, valamint a könyvek posta és csomagolási költsége fejében 10 leit, tehát összesen 210 leit, **legkésőbb 1928. július 15-ig** a Cimbora kiadóhivatala címére postautalványon beküld.

Melyek a Cimbora ajándékkönyvei?

Ajándékkönyveinknek ezuttal Elek nagyapó, a ti szerető Elek nagyapótok két szép könyvét választottuk melyek a Cimbora kiadásában jelentek meg és gyöngy a gyermekirodalomnak. A két könyv címe:

Öcsike könyve és

Híres erdélyi magyarok,

melyek szép kiállításban, színes kötésben kerülnek az olvasó elé. Ez a két könyv, melynek bolti ára a könyvkereskedésben 80 leit, már ma is sok-sok ezer példányban foglal helyet a magyar gyermekek könyvespolcán és gyönyörűségére szolgál minden kis olvasónak. Azt szeretnénk akciónkkal elérni, hogy ez a két értékes munka minden Cimbora olvasónak meg legyen.

Kik nem részesülhetnek a könyvedvezményben?

- Azok az olvasóink, akik a Cimborát bármely okból kedvezményes árban kapják.
- Azok az olvasóink, akik a januári ingyen akcióról alkalmával egész vagy háromnegyed évre fizettek elő, mert hisz' ezek az egész vagy háromnegyedévi előfizetés után már megkapták az ajándékokat.
- Akik az előfizetési díjon felül postaköltséget, 10 leit nem küldik be.
- Akik 200 leit előfizetési díjat nem postautalványon juttatják hozzánk, hanem megbizottaink vagy pénz-

beszedőink kezeihez fizetik le a díjaikat. Ertsétek meg tehát, hogy csupán azokat részesíthetjük ebben a kedvezményben, akik az előfizetési díjat **közvetlenül** hozzánk küldik be.

Külföldi előfizetőink

ugyanesak részesülhetnek e kedvezményben és pedig az esetben, ha

- a **csehszlovákiai** előfizető 40 csehszlovákiai előfizetési díjat és 2 csehszlovákiai postaköltséget,
- a **magyarországi** előfizető 6 pengő előfizetési díjat és 30 fillér postaköltséget,
- a **jugoszláviai** előfizető 100 dinár előfizetési díjat és 4 dinár postaköltséget.

hozzánk postai befizetési lapon beküld. Az előfizetési határidő külföldi előfizetőink számára ugyanacsak 1928. július 15-e, mely időpontotul e kedvezményben **senkit sem** részesíthetünk.

Amennyiben a fenti könyv valamelyike megvan, úgy azt kívánatra egy más, egyenlő értékű könyvvel pótoljuk.

Azt hisszük, nem is kell hangsúlyoznunk előttek, milyen érdekes kedvezményt nyújtunk azzal, hogy ezt a két szép könyvet ingyen adjuk a Cimbora félelvi folyamán felül s ezért nem kérünk semmi mást tőletek, mint-hogy az első fizetési díjat, amely amugy is előre fizetendő, július 15-ig küldjétek be hozzánk.

Biztosra vesszük, hogy senki sem akarja elmulasztani ezt a pompás alkalmat, amiért is mai számunkhoz postautalványt mellékelünk, hogy azzal az esedékes díjat beküldhessétek.

Rajta hát!

A Cimbora kiadóhivatala.

PÁSZTORTÜZ

ERDÉLY

LEGELTERJEDTEBB

KÉPES SZÉPIRODALMI FOLYÓIRATA

SZERKESZTIK: ÁPRILY LAJOS, GYALLAY

DOMOKOS, GYÖRGY LAJOS ÉS

REMÉNYIK SÁNDOR

Egy negyedévre belföldön 140, külföldön 160 L.

KIADÓHIVATAL:

CLUJ-KOLGZSVÁR, STR. BARON L. POP
No. 5.

Kérjen hirdetési díjszabást és mutatószámot !!